

Matti Reinikainen

Anestesiologian ja tehohoidon professori, Itä-Suomen yliopisto ja KYS
SAY:n puheenjohtaja
matti.reinikainen@pshyvinvointialue.fi

PUHEENJOHTAJALTA

Tosi-TV:tä ja priorisointia

Olen koulussa tosi-TV-sarjaan. Ruutu on nytkin auki, kun viikonloppuiltana tätä kirjoitan. WWF:n Luontoliven Sääksilive kuvaa sääksipariskunnan (ja tätä lukiessasi toivottavasti isomman sääksi-perheen) elämää pohjoisella Saimaalla olevassa pesässä.

Sääkset keskittyvät olennaiseen, ainakin kamerassa näkyessään. Puhetta ei ole paljon. Harvakseltaan kuuluu kimeiden äännähdysten sarja, mutta yleisesti ottaen homman nimi näyttää olevan sanomattakin selvä. Sääksien toiminta on erittäin päämäärätietoista. Ne toivat pesään lisää rakennustarpeita, oksia ja sammalta. Sisustustaitoa on – sammalpeti näyttää houkuttelevan pehmeältä. Intiimi hetkikin kuvissa näkyi, se kesti ehkä kolme sekuntia.

Nyt sääksiparin työnjako on selvä: emo hautoo pesässä olevaa kahta munaa, koiras kalastaa. Hautovaa lintua ei hetkauta mikään. Vapun alla satoi kaatamalla tunnista toiseen, vettä ja räntää, mutta jalo tehtävä motivoi sietämään koiranilman. Koiras taas tuo kotiin kalaa, mikä tuntuu ihmeelliseltä, sillä järvihän on vielä jäässä. Selvästikin sulia virtapaikkoja on kylliksi, sillä hetki sitten pesään ilmestyi koiraan kynsissä hyvän kokoinen lahna. Naaras sai sen syödäkseen, ja nyt ruokailun aikana koiras hautoo munia.

Mietipä: milloin työ on mieluisinta? Silloinko, kun sitä on mahdollisimman vähän, ja sekin vähä on mahdollisimman helppoa? Vai silloin, kun istut kokouksessa, jonka muistio tulee olemaan päivämäärää lukuun ottamatta käytännöllisesti katsoen sama kuin ryhmän edellisen kokouksen muistio? Kun saat kirjoittaa selvitystä, jonka tiedät päätyvän mappiin Ö ilman että mikään muuttuu? Tokkopa.

Työ on antoisaa silloin, kun se on mielekästä, merkityksellistä. Kun tiimin jokainen jäsen tie-

tää ja osaa tehtävänsä, päämäärä on selvä ja siinä päästään saumattomalla yhteistyöllä. Saadaan hyvää aikaiseksi. Ei haittaa, vaikka hetkittäin on tiukkojakin paikkoja.

Tärkeään keskittyminen on avain työn mielekkyyteen ja tuottavuuteen. Sitä enemmän hyvää syntyy satsattua työpanosta kohti, mitä vähemmän aikaa ja energiaa tuhlataan vähän tai ei lainkaan hyötyä tuottavaan.

Priorisointi tarkoittaa asioiden asettamista tärkeysjärjestykseen. Tärkeimpien hoitamiseen panostetaan niin, että hyvä lopputulos on niin varma kuin vain voi olla; vähemmän tärkeitä joutavat odottaa ja hyötyä tuottamattomiin ei resursseja panosteta. Sääksi hallitsee tämän.

Meillä ihmisyksilöillä on usein oppimisen varaa, ja yhteiskunnallamme on pitkä matka siihen, että priorisointi terveydenhuollossa ja muilla sektoreilla olisi järkevää, avointa ja oikeudenmukaista.

Rajalliset yhteiset varamme pitäisi käyttää eettisesti oikein. Niukkuuden vallitessa resurssien suuntaaminen yhteen kohteeseen merkitsee puutetta toisaalla. Lakitekstissä tiedostetaan kyllä, että resurssit eivät ole rajattomat: ”Jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä on oikeus ilman syrjintää hänen terveydentilansa edellyttämään terveyden- ja sairaanhoitoon *niiden voimavarojen rajoissa, jotka kulloinkin ovat terveydenhuollon käytettävissä*” (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista, 3 §). Käytännössä ei kuitenkaan ole hyväksyttävää perustella hoidon antamatta jättämistä sillä, että hoito maksaisi liikaa.

Näistä haasteista puhutaan tulevien Operatiivisten päivien (22.-24.11.2023) avauspäivänä, SAY:n ja Kirurgiyhdistyksen yhteiskokouksessa. Ohjelmaa suunnitellaan parhaillaan, ja työotsikona on ”Suuraa puhetta priorisoinnista.” Tervetuloa! ■

**Työ on antoisaa,
kun se on mielekästä,
merkityksellistä.**